

Onderzoek aanwezigheid vleermuizen op de N271

Quick-scan nabij Nieuw-Bergen

van den Bijtel ecologisch onderzoek

Bosland adviesbureau
Waldijk 24
6677MB Slijk-Ewijk
0481-482556
bosland@wxs.nl

Onderzoek aanwezigheid vleermuizen op de N271

Quick-scan nabij Nieuw-Bergen

rapport in opdracht van de gemeente Bergen

Op de omslag: Het zuidelijk deel van het onderzoekstraject op 20 september 2011, 20.30 uur.

inhoudsopgave

Inleiding	5
Onderzoek [quick-scan] aanwezigheid vleermuizen op de N271 nabij Nieuw-Bergen.....	7
1 Oriëntatie en onderzoeksverslag	7
1.1 Aanleiding, en locatie van het onderzoekstraject	7
1.2 Uitvoering van het veldonderzoek	8
1.3 Resultaten	10
1.4 Analyse	11
2 Conclusie en advies	12
2.1 Conclusies	12
2.2 Advies	13
bijlage 1. Overzicht beschermde soorten in de directe omgeving [bron: testversie quckscanhulp.nl]	15

Inleiding

De gemeente Bergen heeft Bosland adviesbureau opdracht gegeven tot de uitvoering van een quick-scan naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten in enkele oude eiken en lindes [en in het bijzonder naar vleermuizen]; bomen die bij de voorgenomen reconstructie van de N271 ter hoogte van Nieuw-Bergen gekapt zullen worden. Het gaat daarbij om twee verschillende locaties.

Bosland heeft daarop samenwerking gezocht met de firma Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek vanwege de uitstekende ecologische expertise en veldervaring van dit adviesbureau.

Op twee avonden/nachten in juli en september 2011 is onderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn dat de bomen als zodanig thans niet door vleermuizen blijken te worden gebruikt. In dit rapport wordt nader verslag gedaan, en worden enkele relevante adviezen met betrekking tot de uitvoering gegeven.

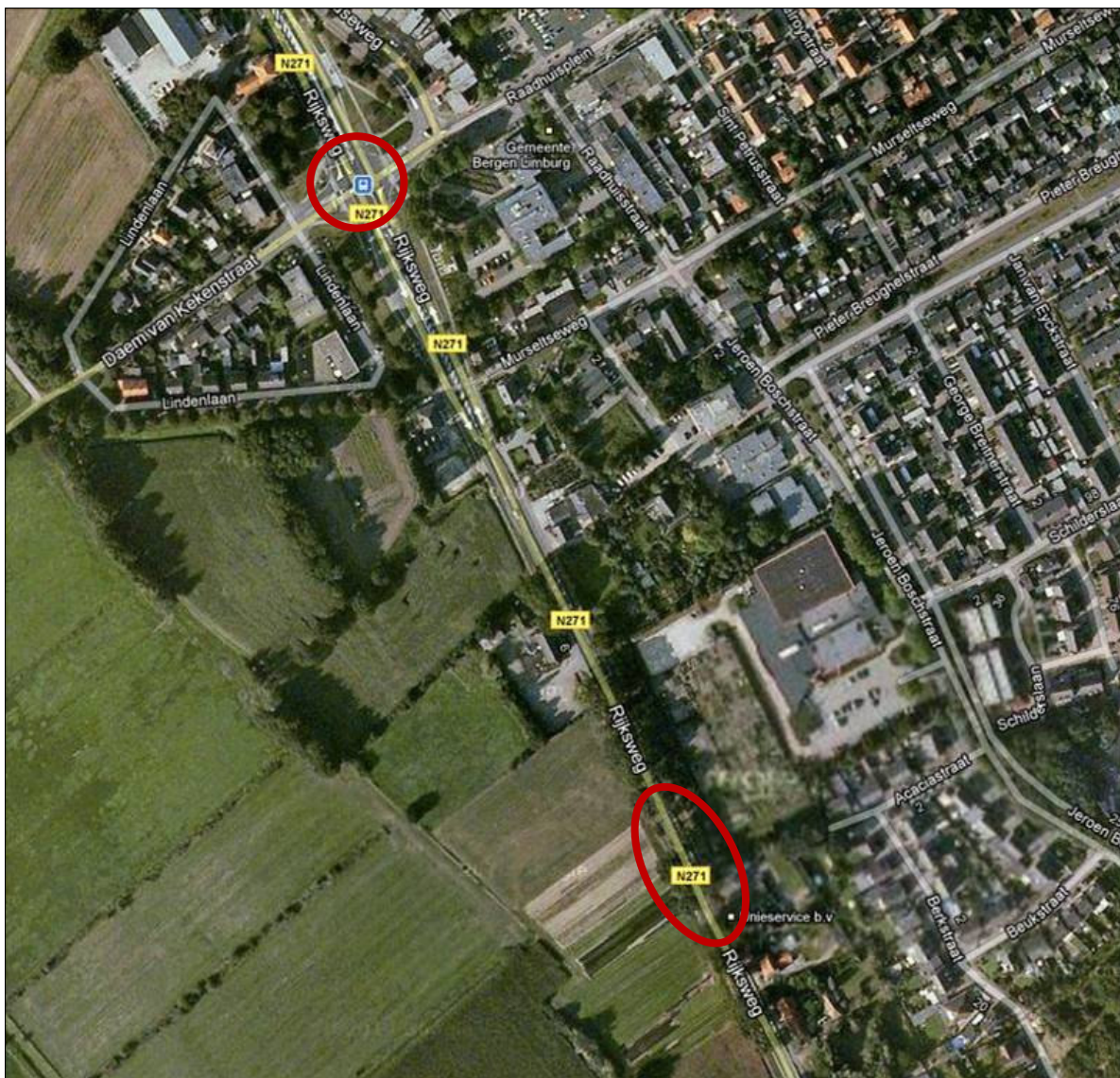
Slijk-Ewijk, eind september 2011,
Ido Borkent [Bosland adviesbureau] en Ilco van Woersem [Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek]

Onderzoek [quick-scan] aanwezigheid vleermuizen op de N271 nabij Nieuw-Bergen

1 Oriëntatie en onderzoeksverslag

1.1 Aanleiding, en locatie van het onderzoekstraject

De gemeente Bergen is voornemens een rotonde en een kruispunt bij de Rijksweg N271 herin te richten, waarbij de kap van een aantal oude eiken en lindes onvermijdelijk is. Bij de kap van deze bomen kunnen mogelijk beschermde natuurwaarden verstoord worden of verloren gaan.

1 Plaatsen te kappen bomen i.v.m. herinrichting kruispunt en rotonde Rijksweg N271 (Bron: Google Maps)

Het onderzoek heeft zicht in eerste instantie gericht op de bomen die zouden moeten verdwijnen, maar in de praktijk is ook het gedeelte tussen beide plekken meegenomen om zodoende een afgerond beeld te verkrijgen. Om een globaal beeld te krijgen van bijzondere soorten in de omgeving is een datascan uitgevoerd; zie bijlage 1.

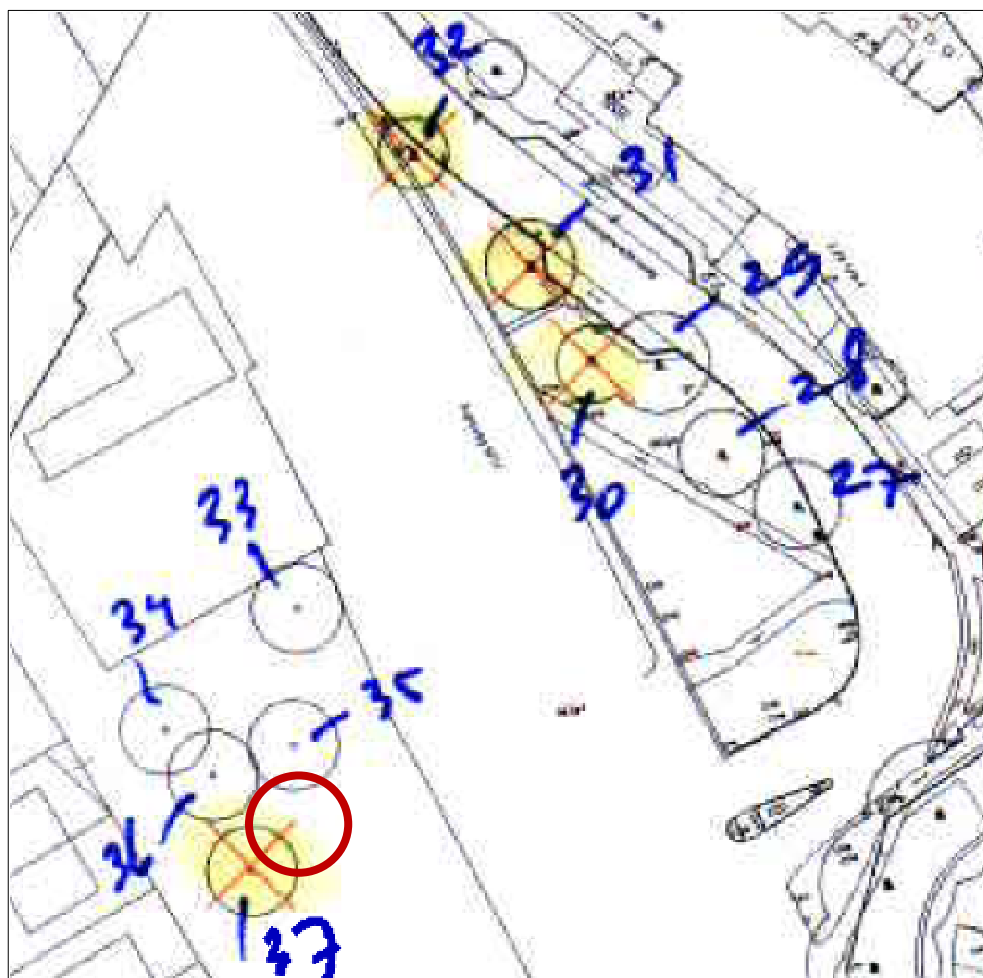
1.2 Uitvoering van het veldonderzoek

Op 5 juli 2011 (van 03.00 – 06.30 uur) en 20 september 2011 (van 19.30 – 23.30 uur) zijn twee veldonderzoeken door twee personen – de heer Ido Borkent en de heer Ilco van Woersem – simultaan uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken werd gewerkt met twee goede batdetectoren (Pettersson D 240x en Pettersson D 100).

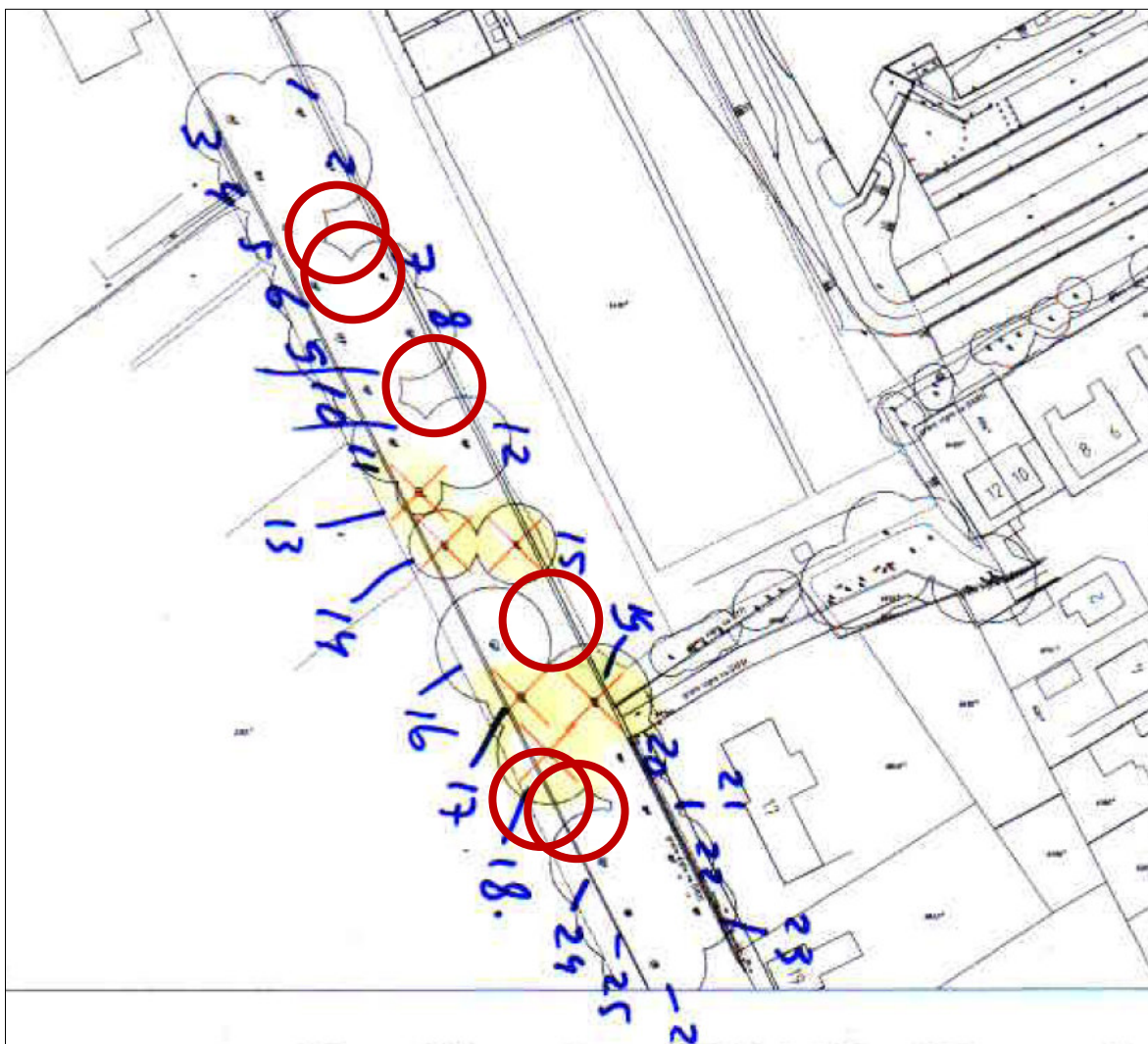
De inventarisatie van 5 juli 2011 was een einde-nacht-zeer-vroege-morgen-inventarisatie; de inventarisatie van 20 september 2011 was een vroege avond- nacht-inventarisatie. De weersomstandigheden waren goed: nagenoeg windstil en warm, rond de 15 graden C.

De te kappen bomen staan op twee plaatsen [zie ook tabel 1]:

- ♦ op de kruising Rijksweg – Daem van Kekenstraat [zie afbeelding 2]
- ♦ langs de Rijksweg N271 ter hoogte van het bedrijf Uniservice B.V. [zie afbeelding 3]

2 Plaats te kappen lindebomen (geel op kaart) op kruispunt Van Kekenstraat - Rijksweg N271 (Bron: gemeente Bergen). Rode cirkel = jagende gewone dwergvleermuis (slechts 1x vastgesteld)

3 Plaats te kappen eiken en lindebomen (geel op kaart) langs Rijksweg N271 (Bron: gemeente Bergen). Rode cirkels = jagende gewone dwergvleermuizen

boomnr.	soort	leeftijd	hoogte	diam.	bijzonderheden
1	eik				
2	linde				
3 t/m 12	eik				
13	linde	60	16	50	matig vitaal; 1 holte zichtbaar
14	linde	60	16	50	redelijk vitaal; 1 grote holte
15	eik		16		weinig vitaal; 1 holte, mogelijk 2
16	eik				
17	linde	80	17	60	vitaal; 1 grote holte
18	eik		12	60	matig vitaal; 1 holte zichtbaar
19	eik	80-100	18	80	redelijk vitaal; 1 holte in gebruik
20 t/ 26	eik				
27 t/m 29	linde				
30 t/m 32	linde	25	12	25	in 32 een mogelijke holte
33 t/m 36	linde				boom 36 is reeds verdwenen
37	linde	25	12	30	mogelijke holte
[bomen met deze arcering worden mogelijk gekapt; geel op de tekening]					

Tabel 1 Overzicht van ingetekende bomen

1.3 Resultaten

Tijdens de beide veldinventarisaties werden uitsluitend jagende gewone dwergvleermuizen en 2 keer een langsvliegende laatvlieger vastgesteld, beide gebouwbewonende soorten. Er zijn geen boombewonende vleermuissoorten gehoord of gezien. Opvallend was het toenemende aantal jagende gewone dwergvleermuizen (met maximaal zeven [7] exemplaren, waarvan drie [3] rondom een te kappen linde) in de vroege morgen van 5 juli. Rondom de kronen van de rijk bloeiende lindebomen joegen toen vlak voor zonsopkomst opeens veel gewone dwergvleermuizen, aangetrokken door de vele nectarzoekende insecten. In de tuinen en rondom de huizen van de bebouwing ten oosten en westen van de Rijksweg (die een zeer geschikt jachtgebied voor gewone dwergvleermuizen vormen) joegen tijdens beide bezoeken slechts enkele gewone dwergvleermuizen, in een lage dichtheid. Het voedsel (lees: jachtgebied) is in dit deel van de gemeente Bergen dan ook geen beperkende factor voor deze vleermuissoort.

In de bomen met boomholtes werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen, noch slaapplekken van vogels vastgesteld. Omdat het broedseizoen van de holenbroeders tijdens het eerste onderzoek al voorbij was (maart – juni), kunnen geen uitspraken worden gedaan over de aanwezigheid van holenbroeders als mezen, boomklevers en –kruipers, roodstaarten, vliegenvangers, spechten, spreeuwen, kauwen, holenduiven en uilen. Echter: de aanwezigheid van uilen in de te kappen bomen is uitgesloten, omdat de aanwezige boomholtes te ondiep of te klein zijn voor alle uilensoorten, inclusief de relatief kleine steenuilen. Er werden overigens ook geen uilen waargenomen.

4 Linde met boomholte langs Rijksweg N271. De boomholtes in de te kappen bomen zijn te ondiep of te klein voor grotere holenbroeders, zoals steenuilen; er zitten geen verblijfplaatsen van vleermuizen in. (Foto: I. van Woersem, Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek)

Tijdens de beide inventarisaties werd ook ultrasoon geluid van veel struiksprinkhanen, twee sikkelsprinkhanen en een grote groene sabelsprinkhaan gehoord. Genoemde sabelsprinkhanen verbleven in ruigtes en struwelen langs de Rijksweg.

1.4 Analyse

Er wordt een tiental oudere eiken en lindebomen gekapt; rondom deze bomen jagen enkele dwergvleermuizen, in de bloeitijd van de lindebomen maximaal drie dieren. Rondom de kruising en de nieuw te maken rotonde is overal kleinschalig landschap aanwezig, met bomen, huizen en ruime tuinen – dit is zeer geschikt jachtgebied van gewone dwergvleermuizen. Toch jagen hier nauwelijks gewone dwergvleermuizen. Geschikt jachtgebied is dan ook niet de beperkende factor van het voorkomen van gewone dwergvleermuizen! Het verlies van een tiental oudere bomen, die deel, uitmaken van een klein deel van jachtgebied van maximaal drie gewone dwergvleermuizen, zal dan ook niet leiden tot achteruitgang van de lokale deelpopulatie gewone dwergvleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van de deelpopulatie van gewone dwergvleermuis in dit deel van Limburg komt dan ook niet in gevaar bij kap van het tiental bomen.

Er gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Waarschijnlijk zullen wel enkele (potentiële) broedholtes van mezen, boomklevers of boomkruipers, grote bonte spechten of spreeuwen verloren gaan bij kap van de bomen. Dit leidt echter niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Flora- en Faunawet, zolang dat maar niet gebeurt tijdens het broedseizoen, dat loopt van maart tot en met juni.

5 Lindebomen en eiken met boomholten langs Rijksweg N271. Links de twee lindes 14 en 13, rechts de eik 15. (Foto: I. van Woersem, Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek)

2 Conclusie en advies

2.1 Conclusies

Voor de quick-scan zijn twee veldbezoeken verricht waarbij onderzoek werd uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten, vaste vliegroutes en jachtgebieden, en vaste verblijfplaatsen van vogels.

1. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen vastgesteld.
2. Er zijn geen boombewonende vleermuissoorten gehoord of gezien, uitsluitend gebouwbewonende gewone dwergvleermuizen en 2 keer een eveneens gebouwbewonende laatvlieger.
3. Er wordt door de kap van het tiental bomen slechts een zeer gering deel van jachtgebied van enkele gewone dwergvleermuizen minder geschikt. Omdat er in de directe omgeving van de kruising en de nieuwe rotonde een overvloed van geschikt jachtgebied aanwezig is, kunnend de paar gewone dwergvleermuizen gemakkelijk alternatief voedselgebied vinden.
4. Er zijn geen slaapplekken van vogels in de boomholtes vastgesteld.
5. Er kunnen potentiële broedholtes van mezen, boomklevers, boomkruipers, spreeuwen, grote bonte spechten verloren gaan.
6. Er kunnen geen uilen in de kleine boomholtes in de te kappen bomen hebben gebroed.

6 De holtes in de oude lindebomen en eiken zijn te klein of te ondiep om geschikt te zijn voor (steen)uilen. (Foto: I. van Woersem, Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek)

7. Er is geen sprake van overtreding van één van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet; er is dan ook geen ontheffing nodig.

2.2 Advies

1. De bomen dienen buiten het broedseizoen gekapt te worden, dus vóór 1 maart of na 1 juli;
2. Op de dag voordat de kap plaatsvindt kunnen, met een infrarood boomcamera¹, alle boomholtes in de te kappen bomen van binnen nagekeken te worden, opdat toch niet onverhoopt verblijvende vleermuizen of rustende vogels verrast worden. Als er geen dieren in de holtes worden aangetroffen kunnen de bomen gekapt worden. Als onverhoopt dan toch vleermuizen aangetroffen worden, dient de kap van de betreffende boom te worden uitgesteld en dient een ontheffing van de Flora en Faunawet worden aangevraagd.

7 Eén van de jagende gewone dwergvleermuizen op 20 september 2011

¹ een dergelijk onderzoek kan worden uitgevoerd door Johannes Regelink uit Mheer [zuid Limburg], telefoon : 06 557 38 510.

opdrachtgever	gemeente Bergen [Limburg]
opgesteld door	Bosland adviesbureau, Waaldijk 24, 6677 MB Slijk-Ewijk, [telefoon: 0481-482 556] i.s.m. Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek. Ido Borkent en Ilco van Woersem.
samengesteld	september 2011 [file: Quick-scan Vleermuizen N271 Bergen 2011 versie 02 def]

bijlage 1. Overzicht beschermde soorten in de directe omgeving [bron: testversie quckscanhulp.nl]

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	0 – 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	0 – 1 km
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	0 – 1 km
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	tabel II	0 – 1 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	0 – 1 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	0 – 1 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	0 – 1 km
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	0 – 1 km
Rivierdonderpad	Vissen	tabel II	0 – 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 – 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	0 – 1 km
Heikikker	Amfibieën	tabel III	0 – 1 km
Kamsalamander	Amfibieën	tabel III	0 – 1 km
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	0 – 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	0 – 1 km
heideblauwtje	Insecten – Dagvlinders	tabel III	0 – 1 km
rouwmantel	Insecten – Dagvlinders	tabel III	0 – 1 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten – Libellen	tabel III	0 – 1 km
Gladde slang	Reptielen	tabel III	0 – 1 km
Zandhagedis	Reptielen	tabel III	0 – 1 km
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	tabel III	0 – 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	0 – 1 km
Bever	Zoogdieren	tabel III	0 – 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 – 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 – 1 km
Gewone- of Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 – 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 – 1 km